

***Raportul Serviciului Fiscal de Stat privind
activitățile de minimizare a practicii de achitare a
salarilor „în plic” și a muncii „la negru” pentru 9
luni ale anului 2023***

Regulamentul comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, aprobat prin ordinul comun IFPS nr.393, ISM nr. 12-a, IGP nr. 82, CNSM nr.150 din 05.05.2015, Serviciul Fiscal de Stat (SFS), Inspectoratul de Stat al Muncii (ISM), Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM)

Raportul Serviciului Fiscal de Stat de minimizare a practicii de achitare a salariilor „în plic” și a muncii „la negru”, realizate de grupurile multidisciplinare pentru 9 luni ale anului 2023

Activitatea Serviciului Fiscal de Stat este orientată spre realizarea obiectivelor ce-i revin, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației.

Serviciul Fiscal de Stat în vederea verificării respectării legislației în domeniul raporturilor de muncă și protejării drepturilor salariaților, precum și întreprinderii măsurilor de prevenire și contracarare a fenomenului muncii „la negru” și a practicii de achitare a salariilor „în plic”, în scopul realizării obiectivelor strategice prevăzute în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 90 din 28.02.2023 a întreprins un șir de acțiuni conform competențelor.

Prioritatea de bază a Serviciului Fiscal de Stat este ca acțiunile de conformare voluntară întreprinse să contribuie la majorarea nivelului de respectare a legislației de către contribuabili, astfel încât acțiunile de control să fie reduse la minim.

Astfel, acțiunile întreprinse de către Serviciul Fiscal de Stat au fost orientate spre prevenirea și instrumentarea, în cooperare cu organele semnatare ale Regulamentului comun privind activitatea echipelor multidisciplinare, a cazurilor de utilizare a muncii ”la negru”, respectiv prin desfășurarea controalelor ce au vizat identificarea și sancționarea cazurilor de utilizare a muncii (ne)subdeclarată cât și acțiuni de conformare și informare a contribuabililor.

Prin implementarea activităților de conformare, Serviciul Fiscal de Stat își propune crearea unui climat bazat pe încredere și respect reciproc în relația cu contribuabilii și informarea permanentă a contribuabililor privind politica și strategia sa de dezvoltare.

În scopul continuării acțiunilor de conformare voluntară și forțată și informare a cetățenilor privind riscurile fenomenului „salariului în plic” și „muncii la negru” Serviciul Fiscal de Stat a elaborat Planul de acțiuni de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarată ”Declară, Achită Legal Salariul” SFS2023 aprobat prin Ordinul SFS nr.290 din 09.08.2023 care va fi implementat pe parcursul anului 2023. Planul de acțiuni ”DALS”SFS2023 pentru anul 2023 prevede acțiuni de asistență și sprijin pentru contribuabilii care execută la timp și în volum deplin obligațiile fiscale, precum și politici de identificare și descurajare a contribuabililor care se eschivează conștient de la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii. De asemenea, Programul stabilește procedura de monitorizare a contribuabililor cu aplicarea tratamentelor de conformare.

Scopul planului de acțiuni constă în creșterea gradului de conformare a contribuabililor din domeniile de activitate economică cu risc sporit de utilizare a muncii ”la negru” și/sau a achitării salariilor în plic prin activități de monitorizare, supraveghere și control, sensibilizarea reprezentanților legali și actorilor sociali implicați.

Acțiunile de conformare voluntară vor cuprinde patru eșantioane semnificative de contribuabili care își desfășoară activitatea în domeniile de activitate cu risc (activități poștale și de curier – 9 contribuabili, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (inclusiv lenjerie) – 36 contribuabili, activități generale de curățenie interioară – 16 contribuabili și domeniul învățământului în sectorul privat – 48 contribuabili), cu aplicarea filtrelor de selectare: numărul salariaților, salariul mediu lunar mai mic de 4 000 lei, volumul livrărilor considerabile pentru A/2022, comparativ cu profitabilitatea redusă sau pierderi.

Monitorizarea contribuabililor selectați se efectuează în baza Indicației nr.13 din 17.08.2023 cu privire la desfășurarea acțiunilor de conformare care ne va permite să identificăm în timp real numărul real al angajaților, fondul de remunerare și obligațiilor aferente plăților salariale.

Astfel, pe parcursul a 9 luni ale anului de gestiune de către Serviciul Fiscal de Stat au fost întreprinse diverse măsuri cu scopul:

- descurajării fenomenului utilizării muncii ne/subdeclarată prin constatarea și sancționarea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul muncii;
- asigurării unui cadru legal legislativ care să contribuie la diminuarea fenomenului muncii la negru și achitarea salariilor în plic, consolidarea metodelor și instrumentelor Serviciului Fiscal de Stat de detectare a cazurilor de utilizare a muncii ne/subdeclarată;
- consolidării interacțiunii între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne/subdeclarată.

Obiectivul principal al Planului „Declară Achită Legal Salariul” SFS 2023 reprezintă conformarea voluntară a contribuabililor la declararea reală a plăților salariale achitate angajaților cu calcularea și achitarea obligațiilor ce le revin conform prevederilor legale.

Astfel, în scopul descurajării fenomenului utilizării muncii ne(sub)declarată trimestrial sunt selectați și monitorizați contribuabilii înregistrați în calitate de plătitori TVA care declară salarii mai joase decât salariul minim garantat de 4 000 lei angajaților săi și care declară livrări considerabile fără declararea angajaților.

În perioada de referință de către Serviciul Fiscal de Stat au fost examinate 87 petiții recepționate de la cetățeni privind invocarea încălcărilor legislației admise de către angajatori la calcularea plăților salariale și neachitarea de către aceștia a contribuțiilor de asigurări sociale. Din totalul cererilor examinate 2 au fost readresate spre examinare conform competenței Casei Naționale de Asigurări Sociale și 19 petiții la Inspectoratul de Stat al Muncii.

Pentru promovarea politicilor de educație juridică și civică a salariaților, informarea și consultarea celor interesați în aplicarea corectă și eficientă a legislației în domeniul relațiilor de muncă, precum și pentru asigurarea transparenței activității, de către SFS au fost realizate acțiuni informative și de sensibilizare:

- efectuarea vizitelor fiscale la 6 074 agenți economici (83 vizite fiscale efectuate de către DDCM și 5 991 vizite efectuate de către DGDF);
- organizate și desfășurate 457 seminare pentru angajați și angajatorii din sectoarele cu risc înalt de neconformare privind aplicarea legislației.

De menționat, că la agenții economici față de care au fost întreprinse măsuri de conformare prin prisma vizitelor fiscale, s-a înregistrat o creștere în parte ce ține de obligațiile fiscale calculate aferente plăților salariale în sumă totală de 800 763 911,63 lei sau cu 28,74 % mai mult comparativ cu perioada similară a anului 2022 inclusiv:

- la compartimentul impozitul pe venit din salariu pentru 9 luni ale anului 2023 au fost calculate obligații fiscale în mărime de 139 231 947,30 lei în creștere cu 37 ,31 % comparativ cu perioada similară a anului precedent care constituie 101 397 246,33 lei;
- suma contribuțiilor de asigurări sociale aferente plăților salariale calculate suplimentar la buget, pentru 9 luni ale anului 2023 constituie 475 589 324,43 lei mai mult cu 26,37 % comparativ cu 376 335 293,87 lei cu 9 luni ale anului 2022;
- suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente plăților salariale pentru 9 luni ale anului 2023 constituie 185 942 642,90 lei în creștere cu 28,89 % comparativ cu 144 260 803,23 lei pentru 9 luni al anului 2022.

În rezultatul activităților desfășurate de către Serviciul Fiscal de Stat, pentru 9 luni ale anului 2023, au fost stabilite încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare, impozitului pe venit, contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală).

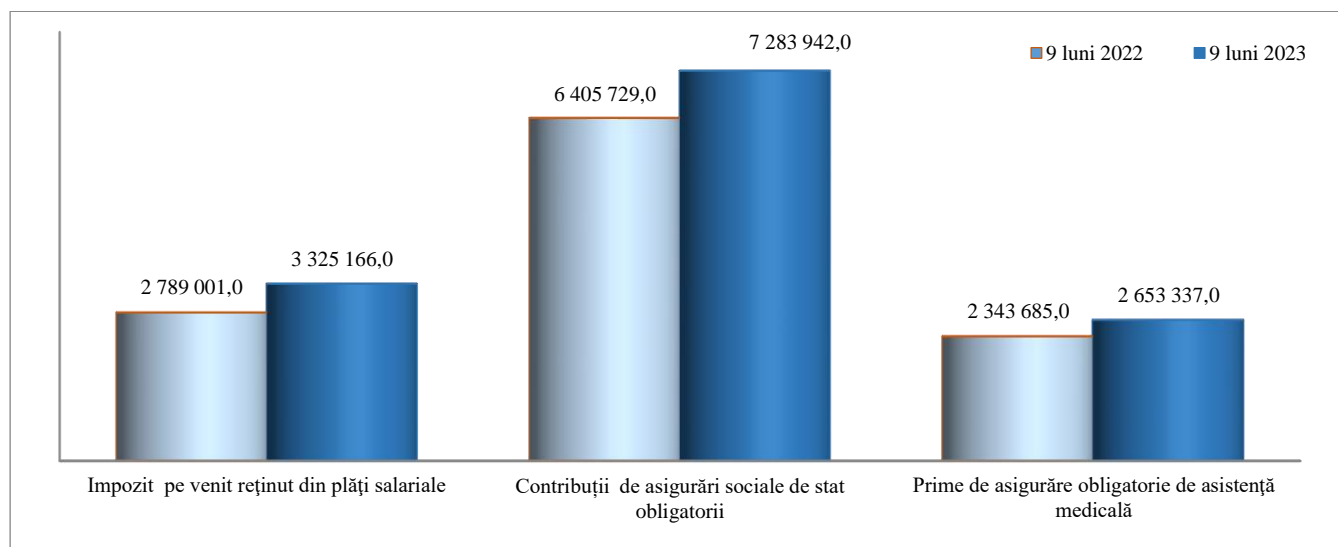
Astfel, au fost adoptate **198 de decizii** asupra cazului de încălcare a legislației, inclusiv referitor la încălcările ce vizează corectitudinea calculării și achitării plăților salariale, impozitelor și defalcărilor aferente acestora.

În consecință, au fost calculate suplimentar la buget obligații aferente plăților salariale: impozitul pe venit, contribuțiile de asigurări sociale, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, penalități și amenzi în sumă totală de **21 729 080 lei** din ele achitate **16 534 362 lei**.

Pentru încălcarea prevederilor legislației în vigoare aferente raporturilor de muncă, conform deciziilor adoptate s-a calculat suplimentar pentru plata la buget:

- impozit pe venit reținut din plățile salariale în sumă de **3 325 166 lei**;
- contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de **7 283 942 lei**;
- prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă de **2 653 337 lei**;
- penalități și amenzi aplicate în sumă de **9 316 876 lei**.

Tabelul nr. 1 – sumele calculate în rezultatul controalelor, cu referire la încălcările prevederilor legislației în vigoare ce vizează raporturile de muncă, 9 luni ale anului 2023 comparativ cu 9 luni ale anului 2022, lei.

Astfel, pentru 9 luni ale anului 2023 au fost calculate suplimentar la buget obligații fiscale aferente plăților salariale (cu excepția penalităților și amenzilor aplicate) în sumă totală de 13 262 445 lei sau cu **1 724 030 lei** mai mult comparativ cu perioada similară a anului 2022 inclusiv:

- la compartimentul impozitul pe venit pentru 9 luni ale anului 2023 au fost calculate obligații fiscale în mărime de 3 325 166 lei, în creștere cu **536 165 lei** comparativ cu perioada similară a anului precedent care constituie 2 789 001 lei;

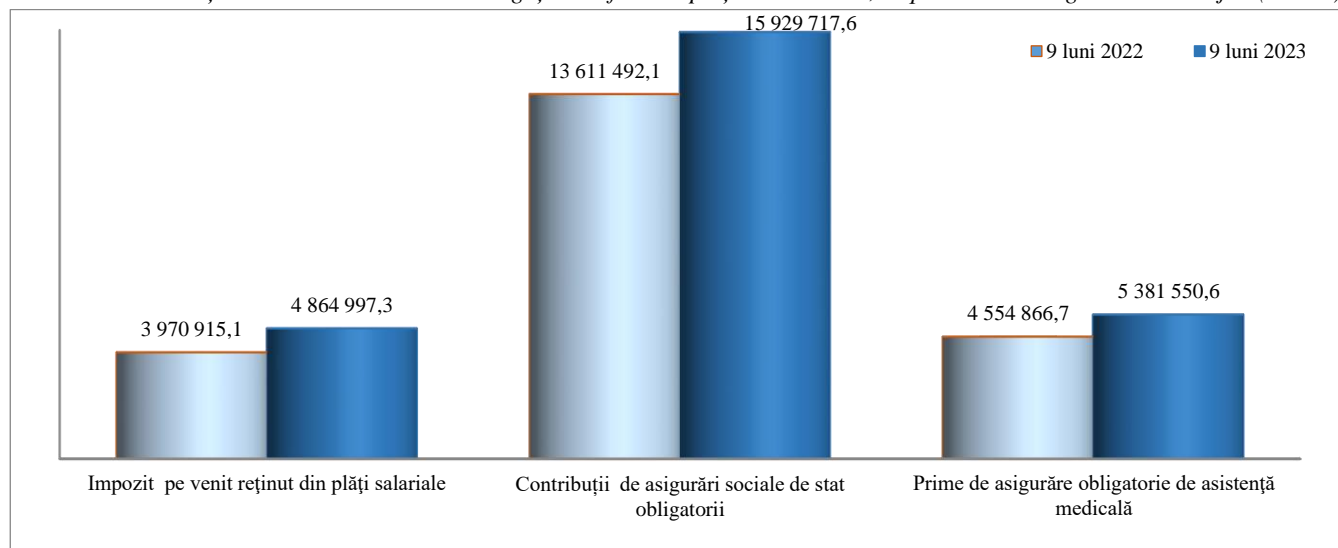
- suma contribuțiilor de asigurări sociale aferente plăților salariale calculate suplimentar la buget, pentru 9 luni ale anului 2023 constituie 7 283 942 lei, mai mult cu **878 213 lei** comparativ cu 6 405 729 lei cu 9 luni ale anului 2022;

- suma primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală aferente plăților salariale în rezultatul controalelor fiscale pentru 9 luni ale anului 2023 constituie 2 653 337 lei, în creștere cu **309 652 lei** comparativ cu **2 343 685 lei** pentru 9 luni al anului 2022.

Calculările considerabile sunt datorate în mare parte aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare în cadrul controalelor fiscale efectuate la contribuabili, având ca bază nereflectarea în deplină măsură/integrală, în evidența contabilă, documentele de evidență și în dările de seamă a salariilor real achitate angajaților.

Pentru perioada 9 luni a anului 2023 numărul controalelor fiscale în cadrul cărora au fost constatate încălcări ale legislației în domeniul raporturilor de muncă (diminuarea fondului de salarizare și obligațiilor fiscale aferente) a constituit 198 de cazuri comparativ cu 190 de cazuri pentru perioada similară a anului precedent. Suma obligațiilor suplimentar calculate per caz de control rezultativ constituie pentru trimestru III al anului 2023 – 109 742 lei, comparativ cu – 67 012 lei pentru anul 2022.

Tabela nr.2 Evoluția încasărilor la BPN a obligațiilor aferente plăților salariale, se prezintă în diagrama de mai jos (mii lei)

Astfel, încasările:

- la compartimentul impozitul pe venit din salariu, venituri la Bugetul public național administrate de SFS, au înregistrat o creștere cu **22,5%** comparativ cu perioada similară a anului precedent, care constituie 4 864 997,3 mii lei pentru 9 luni 2023 comparativ cu 3 970 915,1 mii lei pentru 9 luni 2022.

- la bugetul asigurărilor sociale de stat obligatorii, au crescut cu **16,9%** care constituie 15 929 717,6 mii lei pentru 9 luni 2023 comparativ cu 13 611 492,1 mii lei pentru 9 luni 2022;

- la bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală au crescut cu **18,1%** și care constituie 5 381 550,6 mii lei pentru 9 luni 2023 comparativ cu 4 554 866,7 mii lei pentru 9 luni 2022.

Acțiunile aplicate de către SFS pentru perioada anului 2023 sunt eficiente și urmează a fi realizate în continuare cu intensificarea măsurilor propuse în Planul DALS SFS2023.